

Освіта

Короткий огляд впливу Plan International у
Східній та Центральній Європі (2022-2025)

Реагування на гуманітарну кризу в Україні від Plan International

Plan International розпочала свою гуманітарну діяльність у відповідь на українську міграційну кризу одразу після ескалації війни в Україні в лютому 2022 року, розгорнувши діяльність у Польщі, Молдові та Румунії. Організація розпочала свою діяльність в Україні в серпні 2022 року і з того часу розширює інтегровані гуманітарні програми партнерів з громадянського суспільства у Східній та Центральній Європі (СЦЄ).

Гуманітарна допомога Plan International та її партнерів спрямована на зменшення вразливості та ризиків, з якими стикаються біженці, переселенці та люди, які постраждали від конфлікту, в Україні та країнах, що їх приймають. Надаючи пряму гуманітарну допомогу, спрямовану на порятунок життів, Plan International також ставить за мету подолання структурної нерівності та сприяння соціальної, гендерної та економічної справедливості в СЦЄ шляхом підвищення стійкості, добробуту та активності дівчат, молоді, а також меншин та маргіналізованих груп.

Постійно підтримуючи витрати партнерів на рівні понад 70%, локалізований та орієнтований на партнерів підхід Plan International забезпечив швидше, більш контекстуальне та стає надання допомоги, одночасно зміцнюючи довгостроковий потенціал місцевих суб'єктів громадянського суспільства в СЦЄ. З 2022 по 2025 рік цей підхід дозволив Plan International охопити понад 1,7 мільйона людей через 65 партнерів та 87 проєктів у чотирьох країнах.

Охоплення Plan International за країнами в СЦЄ.

291 тис. учасників охоплено в рамках 24 проєктів.

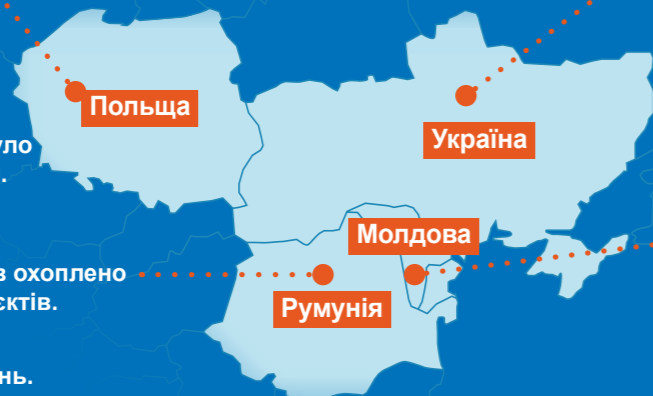
20 партнерів на сьогоднішній день.

72% від бюджету в розмірі 18 млн. євро було направлено партнерам.

70 тис. учасників охоплено в рамках 15 проєктів.

11 партнерів на сьогоднішній день.

79% від бюджету в розмірі 12 млн. євро було направлено партнерам.

1,2 млн. учасників охоплено в рамках 33 проєктів.

22 партнери на сьогоднішній день.

71% від бюджету в розмірі 41 млн. євро було направлено партнерам.

151 тис. учасників охоплено в рамках 15 проєктів.

12 партнерів на сьогоднішній день.

69% від бюджету в розмірі 10 млн. євро було направлено партнерам.

Ключові висновки

Освітні програми Plan International та її партнерів у СЦЄ забезпечили безперервний доступ до якісної освіти попри конфлікт, переміщення населення та системні виклики. Продовження освіти також сприяло інтеграції переміщених ДПМ та ДПМ-біженців у їхні нові громади:

- В Україні, хоча різні методи, запроваджені Plan International та партнерами, забезпечили залучення ДПМ до навчання в умовах постійних перебоїв, зусилля з відновлення шкіл покращили доступ до якісної освіти.

- У країнах, що приймають біженців, продовження освіти та соціальних заходів створило безпечні простори для ДПМ-біженців, а мовні курси активно сприяли їхній інтеграції в приймаючі громади.

1,1 млн

людей охопили освітні програми Plan International та партнерів у СЦЄ.

Вплив заходів у сфері освіти¹

З початку діяльності Plan International в Україні різні дистанційні та очні форми навчання, включаючи додаткові заняття, корекційне навчання та позакласні заходи, забезпечили продовження навчання ДПМ в умовах постійних перешкод. Співпраця Plan International з Міністерством освіти зміцнила стійкість системи, а безпечні місця в притулках забезпечили дітям можливість навчатися в безпечному середовищі. Нещодавно партнери забезпечили дітям 5-11 класів безперебійний доступ як до формальних, так і до альтернативних можливо-

стей навчання. Незважаючи на постійні перешкоди, спричинені конфліктом, було реалізовано комплексний пакет додаткових занять з основних предметів. Заняття з логопедами також були спрямовані на задоволення індивідуальних потреб у навчанні та сприяли загальному розвитку дітей.

Забезпечення партнерами необхідним обладнанням та відновлення шкіл також покращили доступ до якісних освітніх послуг в Україні. Наприклад, партнери встановили 13 точок доступу

¹ Plan International використовує інтегрований підхід у своїй гуманітарній діяльності, працюючи в різних програмних сферах у рамках проєктів. Хоча вся стратегія та портфель проєктів Plan International у СЦЄ є гуманітарними, заходи, що охоплюють захист та освіту, є гуманітарними і часто спрямовані на порятунок життя.

Учитель проводить урок у підвалі дитячого садка на Харківщині © Words Help / Георгій Іванченко

Українська молодь бере участь у занятті з робототехніки в молодіжному центрі в Бухаресті © Plan International

до води, що забезпечило школи та дитячі садки в Миколаївській області доступом до питної води, а отже, покращило доступ до освіти. Крім того, відновлення шкіл у Черкаській, Хмельницькій, Кіровоградській та Вінницькій областях покращило умови навчання та залучення учнів, особливо в сільській місцевості. Значне поліпшення навчального середовища для дітей та впровадження нових освітніх інструментів і цікавих заходів підвищили їхню мотивацію та залученість. Таким чином, заходи партнерів в Україні підкреслюють важливість підтримки інфраструктури для зміцнення стійкості освітніх послуг.

У країнах, що приймають біженців, продовження освітніх та соціальних заходів забезпечило безпечні місця для ДПМ-біженців. У **Молдові** та **Румунії** офіційні та альтернативні освітні заходи допомогли відновити відчуття нормальності для сімей біженців. Громадські центри та освітні хаби з комп'ютерними класами дали змогу дітям, які продовжують навчання за українською системою освіти, навчатися дистанційно в структурованому середовищі. Така організація також полегшила життя батькам, які інакше мали б організувати онлайн-навчання своїх дітей вдома. Зрештою, комп'ютерні класи не тільки сприяли розвитку цифрової освіти, а й давали дітям відчуття нормальності.

У **Польщі** заходи, спрямовані на підвищення самовпевненості, регулювання емоцій та соціальну активність у дітей, призвели до очевидних змін у поведінці та ставленні учасників. Наприклад, заняття з театрального мистецтва, йоги та лідерства сприяли задоволенню психосоціальних та розвивальних потреб учасників, надаючи їм відчуття стабільності,

приналежності та самовираження в умовах тривалого переміщення. Поєднання занять з мистецтва, фізичних вправ та рефлексії сприяло їхньому емоційному благополуччю та соціальній реінтеграції.

Зрештою, мовні курси активно сприяли інтеграції ДПМ-біженців у приймаючих країнах. Наприклад, у **Польщі** широкий спектр методів, що застосовували партнери Plan International, включаючи інтеграцію практик СоцЕН, сприяв благополуччю та взаєморозумінню, одночасно посилюючи інтеграцію в класах. Міжкультурні дискусійні клуби та змішані заходи також створили можливості для інтеграції, що виходили за межі початкового обсягу.

Подібним чином, у **Молдові** прискорена освітня програма, що включала вивчення румунської мови, дозволила задовольнити нагальні та короткострокові потреби ДПМ, які постраждали від кризи. Вона допомогла їм знову звикнути до класу та процесу формального навчання, одночасно пропонуючи неформальні заходи, спрямовані на зміцнення компетенцій СоцЕН. Прийнята Міністерством освіти та науки, програма зараз слугує основним ресурсом для молдовських шкіл, які приймають учнів-біженців.

У **Румунії** мовні курси, підтримані Plan International та партнерами, також сприяли покращенню результатів інтеграції дітей та підлітків. Деякі з них досягли рівня володіння мовою, як рідною, і поступово почали спілкуватися з румунськими однолітками поза класом. Хоча ці заходи дозволили біженцям вступити до румунських шкіл, деякі підлітки навіть висловили бажання продовжити здобувати вищу освіту в Румунії.

Які основні потреби та виклики у сфері освіти існують у СЦЄ?

Вибрані висновки з дослідження Plan International

ДПМ в Україні, а також ті, хто зараз проживає в Польщі, Румунії та Молдові, після ескалації війни зіткнулися з перебоями в навчанні. Оскільки багато хто зазнав перебоїв у навчанні через COVID-19, дослідження Plan International показує, що програми, які забезпечують безперервну якісну освіту, залишаються дуже актуальними в СЦЄ.¹

Безпечні ризики, пов'язані з очним навчанням в Україні

В **Україні** постійні проблеми, спричинені необхідністю шукати укриття, впливають на здатність підлітків відвідувати школу, отримувати стабільну освіту та поглиблюють їхнє відчуття незахищеності в шкільному середовищі. Згідно з дослідженням Plan International, дівчата-підлітки в Україні підкреслили, що безпосередня загроза обстрілів, яка ставить під ризик їхню фізичну безпеку, накладає негативний відбиток на їхній освітній досвід.

Хоча підлітки висловлювали занепокоєння щодо ризиків очного навчання, школи в західній і центральній частинах України знову відкрилися з додатковими заходами безпеки. Однак, незважаючи на будівництво нових або зміцнення існуючих бомбосховищ, школи часто **стикаються з труднощами у забезпеченні безпечних очних занять** через обмежену місткість бомбосховищ.

Онлайн-навчання не є кращим варіантом

Хоча підлітки в Україні почуваються безпечніше вдома, ніж у школі, вони підкреслюють важливість **безпосередньої взаємодії для навчання та соціалізації**. Підлітки, які постраждали від війни, незалежно від віку, статі та країни, висловлюють бажання повернутися до школи, знову побачити своїх однокласників і відчуття «нормальності».

Українська молодь також висловила своє незадоволення онлайн-навчанням, відзначаючи зниження

Діти навчаються на уроці в одній із лабораторій EduTech у Молдові © Amicii dei Bambini

рівня викладання та результатів навчання, низький моральний дух та зростаючі труднощі в підтримці мотивації та зосередженості на навчанні. Оскільки онлайн-освіта значною мірою залежить від доступу до пристроїв, електроенергії та інтернету, часто необхідний більш гнучкий підхід до виконання завдань, коли учні не мають постійного доступу.

Інтеграція в нові освітні системи в країнах перебування

Дослідження Plan International показують, що мовний бар'єр є основною перешкодою для інтеграції підлітків у нові освітні системи. У **Польщі** підручники та матеріали не були адаптовані для забезпечення доступу українських учнів. Оскільки вони також часто відвідують онлайн-заняття в своїх українських школах, щоб продовжувати навчання в українській системі, збільшене навантаження на учнів з України зменшує їхню відвідуваність польських шкіл та участь у позашкільних заходах.

Про подібні проблеми повідомлялося і в **Румунії**. З 1 травня 2023 року підлітки-біженці з України повинні бути зареєстровані в національній системі освіти, щоб мати право на фінансову допомогу. Однак без достатніх мовних навичок підлітки не можуть відвідувати заняття. Тому багато хто з них повідомив, що продовжує дистанційне навчання в Україні, що може ще більше ізолювати їх від регулярних соціальних взаємодій у приймаючій громаді.

Однак можливості для інтеграції існують. Ті, хто відвідує польську школу, повідомили, що, хоча вони стикаються з багатьма проблемами, навчання забезпечує певну рутину, а також можливості вивчати польську мову та налагоджувати **соціальні зв'язки з однолітками**. Групові завдання та позакласні заходи були корисними для польських та українських учнів у налагодженні зв'язків та створенні міцних взаємин. Учні-біженці також цінують підтримку, яку надають деякі польські вчителі та українські міжкультурні асистенти.

Необхідність інтегрувати заходи з ПЗПСП у освіту

Згідно з дослідженням Plan International, в **Польщі** відсутність психолого-педагогічної підтримки для учнів з України була однією з найважливіших проблем, що спостерігалися на початку ескалації війни. Хоча працівники шкіл усвідомлювали потенційну травму, з якою стикаються біженці, вони визнали необхідність розвитку своїх навичок, зокрема **діагностики та реагування на складні емоції, а також розпізнавання ситуацій, які загрожують емоційній безпеці учнів** або вимагають спеціалізованих заходів. Окрім підготовки вчителів, асистенти з міжкультурних питань також відіграли важливу роль у забезпеченні емоційної безпеки, допомагаючи учням впоратися з культурними відмінностями, підтримуючи освітні процеси та сприяючи взаємодії з батьками.

Дівчинка з новим рюкзаком, наданим партнером Plan International у Молдові © Plan International

Хочете дізнатися більше про освітні потреби та виклики в СЦЄ?

Ознайомтеся з наступними звітами:

- [Школи з культурним розмаїттям \(серпень 2022 р.\)](#)
- [Молодь про війну в Україні \(червень 2023 р.\)](#)
- [«Тут класно, без сумніву... але дім є дім»: Дослідження суб'єктивного благополуччя дітей та підлітків, які проживають у Польщі в умовах війни в Україні \(листопад 2023 р.\)](#)
- [Дівчата-підлітки в кризовій ситуації – голоси з України, Польщі та Румунії \(червень 2024 р.\)](#)

Посилання

Plan International (2022) *Школи з культурним розмаїттям*. Доступно за посиланням: <https://plan-international.org/publications/culturally-diverse-schools/>; Plan International (2023) *Молодь про війну в Україні*. Доступно за посиланням: <https://plan-international.org/publications/young-people-on-the-war-in-ukraine/>; ЮНІСЕФ, Save the Children та Plan International (2023) *«Тут класно, без сумніву... але дім є дім»: Дослідження суб'єктивного благопо-*

луччя дітей та підлітків, які проживають у Польщі в умовах війни в Україні. Доступно за посиланням: <https://plan-international.org/poland-en/publications/children-adolescents-wellbeing-face-war-ukraine/>; Plan International (2024) *Дівчата-підлітки в кризовій ситуації – голоси з України, Польщі та Румунії*. Доступно за посиланням: <https://plan-international.org/publications/girls-in-crisis-ukraine/>.

Про Plan International

Plan International — незалежна гуманітарна організація, що займається питаннями розвитку, яка відстоює права дітей і рівність дівчат. Ми віримо в силу та потенціал кожної дитини, але знаємо, що він часто пригнічується бідністю, насильством, соціальною ізоляцією та дискримінацією. І найбільше від цього страждають дівчатка.

Працюючи разом з дітьми, молоддю, прихильниками і партнерами, ми прагнемо до побудови справедливого світу, усуваючи корінні причини проблем, з якими стикаються дівчата й вразливі діти. Ми підтримуємо права дітей від народження до досягнення ними повноліття і даємо їм можливість підготуватися до криз і негараздів і реагувати на них. Ми вносимо зміни в практику та політику на місцевому, національному та глобальному рівнях, використовуючи наше охоплення, досвід та знання.

Ось уже понад 85 років ми об'єднуємо інших переконаних оптимістів, щоб змінити життя всіх дітей у більш ніж 80 країнах.

Ми не зупинимося, поки всі не стануть рівними.

 @plan-international

 @planinternational

 @planinternationaltv

 @plan.international

 @planinternational

 @planinternationalece

 @planglobal

 @planinternationalece